

kako se je podoba mesta skozi obdobja spreminjala. Niso si predstavljali, da je na mestu, kjer danes s sošolci v okrepčevalnici Index pomalicaajo, stal most. Razstava je navdušila tudi celjsko turistično agencijo Komptur, ki je po odmevnem odprtju razstave pripravila tudi dvourni program ogleda celjskih mostov »*in situ*«. Celjani vsakodnevno individualno ali v skupinah prihajajo na ogled razstave, katalog je že skoraj razprodan. Izčrpen in bogato opremljen katalog z naslovom *Je bilo v Celju dovolj mostov?* bo ostal most med prejšnjimi, sedanjimi in prihodnjimi generacijami.

Razstava je dostopna tudi v virtualni obliki na povezavi <https://virtualni.zac.si/>.

Bojana Aristovnik

ODPOR, DRŽAVLJANSKI POGUM IN JAZ. DELAVNICE PRI PERŠMANU ZA 8.–12. ŠOLSKO STOPNJO

Društvo/Verein Peršman, 2012, 25 strani, fotografije, slikovno gradivo, zgodovinski strip

Publikacija *Odpor, državljanski pogum in jaz* vključuje primere pedagoških delavnic v muzeju Peršman na avstrijskem Koroškem za učence od 8. do 12. šolske stopnje, ki so primerljive z našimi 8. in 9. razredom osnovne šole ter prvima dvema letnikoma srednjih šol. Pedagoške delavnice so zasnovali člani Društva Peršman, ki ohranja zgodovinski spomin na koroško-slovenski odpor proti nacizmu in podpira delovanje muzeja in spominskega obeležja Peršman v Železni Kapli. Muzej se nahaja na domačiji Peršman, na kateri je živela družina Sadovnik, ki je podpirala partizansko odporniško gibanje. Zato so nacisti 25. aprila 1945 vdrli na domačijo in pobili večino članov družine Sadovnik, preživeli so le trije otroci.

Pokol družine Sadovnik na domačiji Peršman predstavlja v kolektivnem spominu koroških Slovencev simbol trpljenja pod nacistično oblastjo. Zato so že leta 1965 v spomin na ta kruti dogodek na hišo pritrdili spominsko obeležje, v osemdesetih letih 20. stoletja pa na domačiji uredili skromen muzej, ki je leta 2012 prerastel v sodoben muzej s sodobnimi muzejskimi zbirkami in pedagoškimi programi za učence. Muzejske zbirke obsegajo širšo zgodovino koroških Slovencev, poudarjeno je obdobje druge svetovne vojne z nacističnim terorjem in preganjanjem Slovencev, partizanskim odporom in njegovim pomenom za krepitev državljanskega pogoja, vključene so sodobne migracije, opozarja se na sodobne pojave fašizma.

Pedagoške delavnice obsegajo več modulov. Prvi modul se imenuje *Nacizem, partizanski odpor in pokol na Peršmanovi domačiji*. Obsega zgodovinski pregled s pogledom v 19. stoletje, čas prve svetovne vojne in boja za severno mejo, ki mu na Koroškem rečejo »*obrambni boj*«, obdobje med obema vojnama in čas druge svetovne vojne z nacizmom in odporom, pokol na Peršmanovi domačiji in predstavitev muzeja na Peršmanovi domačiji. Modul 2 z naslovom *Odkrivanje Peršmanove domačije in z njo povezane zgodovine* vključuje spoznavanje pesmi, knjig, filmov, stripov, slik in skladb, ki predstavljajo pomemben vir za razumevanje spominskega kraja, ki ga predstavlja Peršmanova domačija. V okviru drugega modula se prva postaja nanaša na grafično novelo ali zgodovinski strip o Peršmanovi domačiji in partizanih. Naloge učence vodijo skozi analizo zgodovinskega stripa o Peršmanovi domačiji, ki ga na koncu dopolnijo sami glede na svoje novousvojeno znanje. Druga postaja se nanaša na pesmi odpora, naloge pa učence vodijo skozi analizo ene od teh pesmi z naslovom *Trije rdeči žvižgi*. Tretja postaja obsega naloge za učence o spomeniku na Peršmanovi domačiji, četrta postaja

pa videoposnetek o pričevalki Katji Sturm-Schnabl, koroški izgnanki. Modul 3 z naslovom *Skupinska sestavljanje: Učimo se za sedanost* vključuje naloge za učence, ki se navezujejo na pomen zgodovinskega dogajanja, povezanega s Peršmanovo domačijo, za sedanje dogajanje. V ospredju razmišljanja učencev so pomen demokracije nekoč in danes, beg nekoč in danes, manjšinske pravice in spodbujanje državljanstva (aktivnega državljanstva) namesto molčanja in neukrepanja v primeru kršitev človekovih in narodnih pravic ter svoboščin.

Publikacija, izdana tudi v slovenskem jeziku, vključuje še dodatne naloge za preverjanje in poglobitev znanja po obisku muzeja na Peršmanovi domačiji, tako da lahko naloge ob obisku muzeja rešujejo tudi učenci iz Slovenije. Muzej na domačiji Peršman in Društvo

Peršman k obisku vabita tudi šolske skupine iz Slovenije. Z vidika vsebinskih, procesnih in odnosnih ciljev pa se pedagoški programi v muzeju na Peršmanovi domačiji prekrivajo tudi s cilji naših učnih načrtov za zgodovino v 9. razredu osnovne šole oz. katalogov znanja za zgodovino v programih srednjega strokovnega in poklicno-tehniškega izobraževanja. Podrobnejše informacije za načrtovanje šolskega obiska so dostopne na povezavi <https://www.persman.at/>.

Dr. Vilma Brodnik

VZGOJA ZA LJUBEZEN DO DOMOVINE IN DRŽAVE: ŽIVETI S KULTURNO DEDIŠČINO DANES ZA JUTRI

V prispevku predstavljamo nekaj poudarkov s 4. mednarodne konference *Vzgoja za ljubezen do domovine in države: Živeti s kulturno dediščino danes za jutri*. Poleg poudarkov iz nagovorov v plenarnem

delu, izpostavitve teoretičnih prispevkov v skupinah in predstavljenih uspešnih primerov pouka v slovenskih šolah osrednji prostor namenjamo prispevkom oz. pričevanjem, ki so jih pripravili naši rojaki, potomci aktivnih kulturnikov in sodelavcev slovenskih skupnosti v Argentini. V nadaljevanju spregovorimo še o prispevkih učiteljev in staršev iz Nemčije. Predstavljamo tudi povzetek odmevov udeležencev na vsebino programa ter refleksijo celotnega dogodka.

V Društvu katoliških pedagogov Slovenije (DKPS) smo 19. 11. 2022 pripravili že 4. mednarodno konferenco *Vzgoja za ljubezen do domovine in države*. Tokrat smo jo naslovili *Živeti s kulturno dediščino danes za jutri*. Konferenco je gostila Osnovna šola heroja Janeza Hribarja Stari trg pri Ložu. Okrog 50 udeležencev je bilo prisotnih na šoli, 35 pa prek spleta. Naša konferenca je bila tokrat hibridna, saj smo tako lahko omogočili udeležbo tudi bolj oddaljenim.

Začetek ob opogumljajočih nagovorih

Po uvodnem pozdravu predsednice DKPS Marije Žabjek ter ravnateljice gostiteljske šole Sonje Jozelj je predsednik Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve Lojze Peterle v nagovoru med drugim poudaril, da korenine niso preteklost; so žive, saj rastemo iz bioloških, socialnih in kulturnih korenin. Vsa preteklost ni dediščina, le tisti del je dediščina, ki